ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ദശമസ്കന്ധേ ചതുശ്ചത്വാരിംശോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ദശമസ്കന്ധേ ചതുശ്ചത്വാരിംശോഽധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
ഏവം ചർചിതസങ്കൽപോ ഭഗവാൻ മധുസൂദനഃ।
ആസസാദാഥ ചാണൂരം മുഷ്ടികം രോഹിണീസുതഃ ॥ **1** ॥

ഹസ്താഭ്യാം ഹസ്തയോർബദ്ധ്വാ പദ്ഭ്യാമേവ ച പാദയോഃ।
വിചകർഷതുരൻയോൻയം പ്രസഹ്യ വിജിഗീഷയാ ॥ **2** ॥

അരത്നീ ദ്വേ അരത്നിഭ്യാം ജാനുഭ്യാം ചൈവ ജാനുനീ।
ശിരഃ ശീർഷ്ണോരസോരസ്താവൻയോൻയമഭിജഘ്നതുഃ ॥ **3** ॥

പരിഭ്രാമണവിക്ഷേപപരിരംഭാവപാതനൈഃ।
ഉത്സർപണാപസർപണൈശ്ചാൻയോൻയം പ്രത്യരുന്ധതാം ॥ **4** ॥

ഉത്ഥാപനൈരുന്നയനൈശ്ചാലനൈഃ സ്ഥാപനൈരപി।
പരസ്പരം ജിഗീഷന്താവപചക്രതുരാത്മനഃ ॥ **5** ॥

തദ് ബലാബലവദ്യുദ്ധം സമേതാഃ സർവയോഷിതഃ।
ഊചുഃ പരസ്പരം രാജൻ സാനുകമ്പാ വരൂഥശഃ ॥ **6** ॥

മഹാനയം ബതാധർമ ഏഷാം രാജസഭാസദാം।
യേ ബലാബലവദ്യുദ്ധം രാജ്ഞോഽൻവിച്ഛന്തി പശ്യതഃ ॥ **7** ॥

ക്വ വജ്രസാരസർവാംഗൗ മൽലൗ ശൈലേന്ദ്രസന്നിഭൗ।
ക്വ ചാതിസുകുമാരാംഗൗ കിശോരൗ നാപ്തയൗവനൗ ॥ **8** ॥

ധർമവ്യതിക്രമോ ഹ്യസ്യ സമാജസ്യ ധ്രുവം ഭവേത്।
യത്രാധർമഃ സമുത്തിഷ്ഠേന്ന സ്ഥേയം തത്ര കർഹിചിത് ॥ **9** ॥

ന സഭാം പ്രവിശേത് പ്രാജ്ഞഃ സഭ്യദോഷാനനുസ്മരൻ।
അബ്രുവൻ വിബ്രുവന്നജ്ഞോ നരഃ കിൽബിഷമശ്നുതേ ॥ **10** ॥

വൽഗതഃ ശത്രുമഭിതഃ കൃഷ്ണസ്യ വദനാംബുജം।
വീക്ഷ്യതാം ശ്രമവാർയുപ്തം പദ്മകോശമിവാംബുഭിഃ ॥ **11** ॥

കിം ന പശ്യത രാമസ്യ മുഖമാതാമ്രലോചനം।
മുഷ്ടികം പ്രതി സാമർഷം ഹാസസംരംഭശോഭിതം ॥ **12** ॥

പുൺയാ ബത വ്രജഭുവോ യദയം നൃലിംഗ -
ഗൂഢഃ പുരാണപുരുഷോ വനചിത്രമാൽയഃ।
ഗാഃ പാലയൻ സഹബലഃ ക്വണയംശ്ച വേണും
വിക്രീഡയാഞ്ചതി ഗിരിത്രരമാർചിതാംഘ്രിഃ ॥ **13** ॥

ഗോപ്യസ്തപഃ കിമചരൻ യദമുഷ്യ രൂപം
ലാവൺയസാരമസമോർധ്വമനൻയസിദ്ധം।
ദൃഗ്ഭിഃ പിബന്ത്യനുസവാഭിനവം ദുരാപ -
മേകാന്തധാമ യശസഃ ശ്രിയ ഐശ്വരസ്യ ॥ **14** ॥

യാ ദോഹനേഽവഹനനേ മഥനോപലേപ -
പ്രേംഖേംഖനാർഭരുദിതോക്ഷണമാർജനാദൗ।
ഗായന്തി ചൈനമനുരക്തധിയോഽശ്രുകംഠ്യോ
ധൻയാ വ്രജസ്ത്രിയ ഉരുക്രമചിത്തയാനാഃ ॥ **15** ॥

പ്രാതർവ്രജാദ് വ്രജത ആവിശതശ്ച സായം
ഗോഭിഃ സമം ക്വണയതോഽസ്യ നിശമ്യ വേണും।
നിർഗമ്യ തൂർണമബലാഃ പഥി ഭൂരിപുണ്യാഃ
പശ്യന്തി സസ്മിതമുഖം സദയാവലോകം ॥ **16** ॥

ഏവം പ്രഭാഷമാണാസു സ്ത്രീഷു യോഗേശ്വരോ ഹരിഃ।
ശത്രും ഹന്തും മനശ്ചക്രേ ഭഗവാൻ ഭരതർഷഭ ॥ **17** ॥

സഭയാഃ സ്ത്രീഗിരഃ ശ്രുത്വാ പുത്രസ്നേഹശുചാർതുരൗ।
പിതരാവൻവതപ്യേതാം പുത്രയോരബുധൗ ബലം ॥ **18** ॥

തൈസ്തൈർനിയുദ്ധവിധിഭിർവിവിധൈരച്യുതേതരൗ।
യുയുധാതേ യഥാൻയോൻയം തഥൈവ ബലമുഷ്ടികൗ ॥ **19** ॥

ഭഗവദ്ഗാത്രനിഷ്പാതൈർവജ്രനിഷ്പേഷനിഷ്ഠുരൈഃ।
ചാണൂരോ ഭജ്യമാനാംഗോ മുഹുർഗ്ലാനിമവാപ ഹ ॥ **20** ॥

സ ശ്യേനവേഗ ഉത്പത്യ മുഷ്ടീകൃത്യ കരാവുഭൗ।
ഭഗവന്തം വാസുദേവം ക്രുദ്ധോ വക്ഷസ്യബാധത ॥ **21** ॥

നാചലത്തത്പ്രഹാരേണ മാലാഹത ഇവ ദ്വിപഃ।
ബാഹ്വോർനിഗൃഹ്യ ചാണൂരം ബഹുശോ ഭ്രാമയൻ ഹരിഃ ॥ **22** ॥

ഭൂപൃഷ്ഠേ പോഥയാമാസ തരസാ ക്ഷീണജീവിതം।
വിസ്രസ്താകൽപകേശസ്രഗിന്ദ്രധ്വജ ഇവാപതത് ॥ **23** ॥

തഥൈവ മുഷ്ടികഃ പൂർവം സ്വമുഷ്ട്യാഭിഹതേന വൈ।
ബലഭദ്രേണ ബലിനാ തലേനാഭിഹതോ ഭൃശം ॥ **24** ॥

പ്രവേപിതഃ സ രുധിരമുദ്വമൻ മുഖതോഽർദിതഃ।
വ്യസുഃ പപാതോർവ്യുപസ്ഥേ വാതാഹത ഇവാംഘ്രിപഃ ॥ **25** ॥

തതഃ കൂടമനുപ്രാപ്തം രാമഃ പ്രഹരതാം വരഃ।
അവധീൽലീലയാ രാജൻ സാവജ്ഞം വാമമുഷ്ടിനാ ॥ **26** ॥

തർഹ്യേവ ഹി ശലഃ കൃഷ്ണപദാപഹതശീർഷകഃ।
ദ്വിധാ വിദീർണസ്തോശലക ഉഭാവപി നിപേതതുഃ ॥ **27** ॥

ചാണൂരേ മുഷ്ടികേ കൂടേ ശലേ തോശലകേ ഹതേ।
ശേഷാഃ പ്രദുദ്രുവുർമൽലാഃ സർവേ പ്രാണപരീപ്സവഃ ॥ **28** ॥

ഗോപാൻ വയസ്യാനാകൃഷ്യ തൈഃ സംസൃജ്യ വിജഹ്രതുഃ।
വാദ്യമാനേഷു തൂർയേഷു വൽഗന്തൗ രുതനൂപുരൗ ॥ **29** ॥

ജനാഃ പ്രജഹൃഷുഃ സർവേ കർമണാ രാമകൃഷ്ണയോഃ।
ഋതേ കംസം വിപ്രമുഖ്യാഃ സാധവഃ സാധു സാധ്വിതി ॥ **30** ॥

ഹതേഷു മൽലവർയേഷു വിദ്രുതേഷു ച ഭോജരാട്।
ൻയവാരയത് സ്വതൂർയാണി വാക്യം ചേദമുവാച ഹ ॥ **31** ॥

നിഃസാരയത ദുർവൃത്തൗ വസുദേവാത്മജൗ പുരാത്।
ധനം ഹരത ഗോപാനാം നന്ദം ബധ്നീത ദുർമതിം ॥ **32** ॥

വസുദേവസ്തു ദുർമേധാ ഹൻയതാമാശ്വസത്തമഃ।
ഉഗ്രസേനഃ പിതാ ചാപി സാനുഗഃ പരപക്ഷഗഃ ॥ **33** ॥

ഏവം വികത്ഥമാനേ വൈ കംസേ പ്രകുപിതോഽവ്യയഃ।
ലഘിമ്നോത്പത്യ തരസാ മഞ്ചമുത്തുംഗമാരുഹത് ॥ **34** ॥

തമാവിശന്തമാലോക്യ മൃത്യുമാത്മന ആസനാത്।
മനസ്വീ സഹസോത്ഥായ ജഗൃഹേ സോഽസിചർമണീ ॥ **35** ॥

തം ഖഡ്ഗപാണിം വിചരന്തമാശു
ശ്യേനം യഥാ ദക്ഷിണസവ്യമംബരേ।

സമഗ്രഹീദ് ദുർവിഷഹോഗ്രതേജാ
യഥോരഗം താർക്ഷ്യസുതഃ പ്രസഹ്യ ॥ **36** ॥

പ്രഗൃഹ്യ കേശേഷു ചലത്കിരീടം
നിപാത്യ രംഗോപരി തുംഗമഞ്ചാത്।
തസ്യോപരിഷ്ടാത് സ്വയമബ്ജനാഭഃ
പപാത വിശ്വാശ്രയ ആത്മതന്ത്രഃ ॥ **37** ॥

തം സമ്പരേതം വിചകർഷ ഭൂമൗ
ഹരിർയഥേഭം ജഗതോ വിപശ്യതഃ।
ഹാഹേതി ശബ്ദഃ സുമഹാംസ്തദാഭൂ -
ദുദീരിതഃ സർവജനൈർനരേന്ദ്ര ॥ **38** ॥

സ നിത്യദോദ്വിഗ്നധിയാ തമീശ്വരം
പിബൻ വദൻ വാ വിചരൻ സ്വപംശ്വസൻ।
ദദർശ ചക്രായുധമഗ്രതോ യ -
സ്തദേവ രൂപം ദുരവാപമാപ ॥ **39** ॥

തസ്യാനുജാ ഭ്രാതരോഽഷ്ടൗ കങ്കൻയഗ്രോധകാദയഃ।
അഭ്യധാവന്നഭിക്രുദ്ധാ ഭ്രാതുർനിർവേശകാരിണഃ ॥ **40** ॥

തഥാതിരഭസാംസ്താംസ്തു സംയത്താൻ രോഹിണീസുതഃ।
അഹൻ പരിഘമുദ്യമ്യ പശൂനിവ മൃഗാധിപഃ ॥ **41** ॥

നേദുർദുന്ദുഭയോ വ്യോമ്നി
ബ്രഹ്മേശാദ്യാ വിഭൂതയഃ।
പുഷ്പൈഃ കിരന്തസ്തം പ്രീതാഃ
ശശംസുർനനൃതുഃ സ്ത്രിയഃ ॥ **42** ॥

തേഷാം സ്ത്രിയോ മഹാരാജ സുഹൃൻമരണദുഃഖിതാഃ।
തത്രാഭീയുർവിനിഘ്നന്ത്യഃ ശീർഷാണ്യശ്രുവിലോചനാഃ ॥ **43** ॥

ശയാനാൻ വീരശയ്യായാം പതീനാലിംഗ്യ ശോചതീഃ।
വിലേപുഃ സുസ്വരം നാർയോ വിസൃജന്ത്യോ മുഹുഃ ശുചഃ ॥ **44** ॥

ഹാ നാഥ പ്രിയ ധർമജ്ഞ കരുണാനാഥവത്സല।
ത്വയാ ഹതേന നിഹതാ വയം തേ സഗൃഹപ്രജാഃ ॥ **45** ॥

ത്വയാ വിരഹിതാ പത്യാ പുരീയം പുരുഷർഷഭ।
ന ശോഭതേ വയമിവ നിവൃത്തോത്സവമംഗലാ ॥ **46** ॥

അനാഗസാം ത്വം ഭൂതാനാം കൃതവാൻ ദ്രോഹമുൽബണം।
തേനേമാം ഭോ ദശാം നീതോ ഭൂതധ്രുക് കോ ലഭേത ശം ॥ **47** ॥

സർവേഷാമിഹ ഭൂതാനാമേഷ ഹി പ്രഭവാപ്യയഃ।
ഗോപ്താ ച തദവധ്യായീ ന ക്വചിത് സുഖമേധതേ ॥ **48** ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
രാജയോഷിത ആശ്വാസ്യ ഭഗവാൻ ലോകഭാവനഃ।
യാമാഹുർലൗകികീം സംസ്ഥാം ഹതാനാം സമകാരയത് ॥ **49** ॥

മാതരം പിതരം ചൈവ മോചയിത്വാഥ ബന്ധനാത്।
കൃഷ്ണരാമൗ വവന്ദാതേ ശിരസാഽഽസ്പൃശ്യ പാദയോഃ ॥ **50** ॥

ദേവകീ വസുദേവശ്ച വിജ്ഞായ ജഗദീശ്വരൗ।
കൃതസംവന്ദനൗ പുത്രൗ സസ്വജാതേ ന ശങ്കിതൗ ॥ **51** ॥

॥ ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
ദശമസ്കന്ധേ പൂർവാർധേ കംസവധോ നാമ ചതുശ്ചത്വാരിംശോഽധ്യായഃ ॥